

**KOMISIJA ZA PREGLED, OCENU I ODBRANU
DOKTORSKE DISERTACIJE**

NASTAVNO-NAUČNOM VEĆU FAKULTETA

Predmet: Izveštaj o pregledu i oceni doktorske disertacije pod naslovom “Evaluacija dva različita modela za procjenu tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika osnovnih škola na području Bosne i Hercegovine”

Na 21. sednici Nastavno-naučnog veća Fakulteta sporta i fizičkog vaspitanja Univerziteta u Beogradu, održanoj 07.7.2016. godine, u skladu sa čl. 29. i 30. Statuta Fakulteta, doneta je Odluka o formiranju Komisije za pregled i ocenu doktorske disertacije (akt 02 br. 2182, od 07.7. 2016. godine) mr Jasmina Budimlića pod naslovom “Evaluacija dva različita modela za procjenu tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika osnovnih škola na području Bosne i Hercegovine”. Komisija je formirana u sastavu:

- Doc. dr Ivana Milanović, Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja, Beograd, predsednik,
- Van. prof. dr Snežana Radisavljević Janić, Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja, Beograd, član,
- Red. prof. dr Branislav Dragić, Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja, Niš, član.

Nakon pregleda doktorske disertacije, Komisija u navedenom sastavu dostavlja Nastavno-naučnom veću Fakulteta sledeći:

IZVEŠTAJ:

Biografija

Jasmin Budimlić je rođen u Bihaću 11. decembra 1979. godine, gde je i završio osnovnu i srednju školu. Fakultet za fizičko vaspitanje i sport je završio na Univerzitetu u Banja Luci, 2004. godine i stekao pravo na stručni naziv profesora fizičkog vaspitanja i sporta. Posle završenog fakulteta upisuje se na postdiplomske studije na istom fakultetu Univerziteta u Banja Luci, i 2010. godine, brani magistarski rad i time stiče naučni stepen magistra nauka u oblasti fizičke kulture. Učestvovao je na 15 stručnih Internacionalnih seminara pedagoga tjelesnog odgoja u organizaciji Sportskog saveza BIH. U toku svoje profesionalne karijere bio je i u redakcijskom odboru knjige 100 godina sporta u Bihaću. Učestvovao je na Međunarodnoj konferenciji “Sekundarna analiza TIMSS 2007 u BIH”, kao i na Međunarodnoj konferenciji na temu “Kvalifikacijski okvir kao instrument za unapređenje cjeloživotnog učenja”. Takođe, bio je učesnik projekta “Izrada interkulturalnog etičkog kodeksa za nastavnike, škole i učenike i plana na uspostavu sistema monitoringa napretka u poboljšanju kvaliteta obrazovanja”. Dobio je priznanje sportskog saveza za najuspešnijeg profesora u školskom sportu u 2014. godini. Član je stručnog odbora Agencije za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje Bosne i Hercegovine. Mentor je na pedagoškoj i metodičkoj praksi studentima Pedagoškog fakulteta Univerziteta u Bihaću. U toku svoga rada više puta je bio predavač na stručnim seminarima za profesore

tjelesnog i zdravstvenog odgoja, kao i profesore razredne nastave u organizaciji JU Pedagoški zavod Unsko – saskog kantona. Zaposlen je u JU Gimnazija “Bihać” u Bihaću, kao profesor tjelesnog i zdravstvenog odgoja. Objavio je sledeće naučno-stručne radova iz oblasti fizičkog vaspitanja i sporta:

1. Trivun M. **Budimlić J.** (2010). Relacije morfoloških karakteristika sa plivanjem tehnikom delfin. Fakultet fizičkog vaspitanja i sporta, Naučno – stručni časopis *Sport i zdravlje*, Istočno Sarajevo.
2. Goranović S., **Budimlić J.**, Lolić N. (2010). Kvantitativne razlike motoričkih sposobnosti učenica osnovne škole primjenom dva programa rada. VI Međunarodna naučna konferencija Menadžment u sportu, Beograd.
3. Trivun. M, Vuković S., **Budimlić J.** (2011). Relacije antropoloških dimenzija i prsnog plivanja.VIII – ma Međunarodna naučna konferencija i VII – i Kongres Crnogorske sportske akademije. Transformacioni procesi u sportu, Herceg Novi.
4. Turković, S. **Budimlić J.**, Tabaković, M. (2011). Model samoevaluacije primjenom internet stranice u realizaciji studija na daljinu (distance learning) u školovanju kadrova i trenera u fizičkoj kulturi i sportu. 3. Međunarodni naučni kongres, Antropološki aspekti sporta, fizičkog vaspitanja i rekreacije. Fakultet fizičkog vaspitanja i sporta, Banja Luka.
5. **Budimlić J.** (2010). Uticaj eksperimentalnog programa treninga na morfološke karakteristike i neke motoričke sposobnosti učenica. Magistarski rad, Fakultet za fizičko vaspitanje i sport, Banja Luka.
6. Novaković R., **Budimlić J.**, Turković S. (2014). Igra u nastavi tjelesnog i zdravstvenog odgoja. Univerzitetski udžbenik. Nastavnički fakultet, Mostar.
7. **Budimlić, J.**, Radisavljević-Janić, S., Janković, G., Milanović, I. (2016). Zdravstveni aspekt fizičkog razvoja i motoričkih sposobnosti bosansko-hercegovačkih i srpskih učenika osnovne škole. *Fizička kultura*, 70(1), 55-69.

Izbor problema i rezultati istraživanja u okviru magistarskog rada, zatim rezultati istraživanja objavljeni u časopisu i zbornicima radova ukazuju na konzistentno polje naučnog usmerenja kandidata u kojem centralno mesto zauzima fizičko vaspitanje, kao i značaj nastave fizičkog vaspitanja za fizički razvoj i motoričke sposobnosti učenika. Fizički razvoj i razvoj motoričkih sposobnosti posmatraju se kao značajan segment ukupnog razvoja učenika, a kvalitetna nastava fizičkog vaspitanja se posmatra iz ugla koji omogućava razvijanje motoričkih sposobnosti i veština, ali i formiranje znanja, stavova, vrednosti, socijalnih veština, samopouzdanja, neophodnih za usvajanje i održavanje fizički aktivnog načina života i bavljenja sportom u slobodno vreme.

Analiza rada

Doktorska disertacija obuhvata 125 strana, 14 tabela i 4 priloga u skladu sa Pravilnikom o doktorskim studijama Fakulteta sporta i fizičkog vaspitanja, kao i sa Uputstvom o formiranju repozitorijuma doktorskih disertacija koji je usvojio Senat Univerziteta u Beogradu. Disertacija je rezultat dosledno realizovanog projekta predviđenog u okviru elaborata teme doktorske

disertacije i sadrži: Rezime (na srpskom i engleskom jeziku), Pregled skraćenica, a zatim poglavlja: Uvod, Pristup problemu istraživanja, Problem, predmet, cilj i zadaci istraživanja, Hipoteze istraživanja, Metode istraživanja, Rezultati istraživanja, Diskusija rezultata, Zaključci, Literatura, Prilozi i Biografija autora.

U **Uvodu** (strane 9-10) autor obrazlaže da je obrazovni sistem u Republici Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu BiH) u procesu tranzicije, a da škole prolaze kroz proces redefinisavanja uloge nastavnika, pa je prema njemu ovo pravo vreme za uvođenje novih ideja. Prema autoru, međunarodna zajednica u BiH je pokrenula reformske procese u svim vitalnim segmentima društva, s ciljem stvaranja ambijenta za ulazak u Evroatlanske integracije. U okviru reformi vaspitno-obrazovnog sistema uvode se i novi programi nastave fizičkog vaspitanja u škole. Uporedo sa njihovom primenom pokušava se započeti i sistematsko praćenje efekata programa, sa željom ostvarivanja, ne samo stalnog uvida u tok njihove realizacije, već i njihovog dograđivanja i usavršavanja na osnovu stečenih iskustava. Svaka zemlja članica bi trebala da formira sopstveni centar za praćenje nastavnih programa fizičkog vaspitanja u školama, edukaciju nastavnika fizičkog vaspitanja i dr. (prema programu potpore za sport u Evropskoj Uniji, 2014). Imajući u vidu ove mogućnosti da se u okviru reformi vaspitno-obrazovnog sistema uvedu i novi programi nastave fizičkog vaspitanja ili reformišu delovi njenog programa, autor obrazlaže problem doktorske disertacije ukazujući da bi se njegovim rešavanjem doprinelo reformisanju jednog dela programa fizičkog vaspitanja.

U uvodu se navodi se da je uspeh u fizičkom vaspitanju (autor koristi termin *tjelesni i zdravstveni odgoj* koji predstavlja službeni naziv predmeta fizičko vaspitanje u BiH) uslovljen nizom dimenzija antropološkog statusa, od kojih motoričke sposobnosti i motorička znanja imaju dominantan uticaj. Takođe, navodi se da je transformacija antropološkog statusa učenika primarni cilj nastave tjelesnog i zdravstvenog odgoja, a da su fizičko vežbanje i sportske aktivnosti sredstva za postizanje tog cilja. Autor, ističe da je neophodno utvrditi postojeći antropološki status učenika, odnosno da učenika treba stalno pratiti i proveravati u ovom prostoru, kako bi se putem tjelesnog i zdravstvenog odgoja moglo planski i sistemski delovati na učenika, tj. na njegov tjelesni razvoj, na razvoj njegovih motoričkih sposobnosti, na fond motoričkih znanja, na njegove kognitivne i konativne dimenzije, odnosno u krajnjem cilju uticati na celokupnu ličnost učenika. Autor u kratkim crtama obrazlaže da se u osnovnoškolskom i srednješkoloskom vaspitno-obrazovnom sistemu u Republici BiH za proces praćenja i proveravanja fizičkog razvoja i motoričkih sposobnosti koristi *EUROFIT* baterija testova, koja je predložena od strane Evropskog veća 1988. godine. Primena ove baterije testova donela je, prema autoru, određene novine u odnosu na prethodni način praćenja fizičkog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika i doprinela poboljšanju kvaliteta celokupne nastave tjelesnog i zdravstvenog odgoja u BiH. Pored toga, autor navodi da je poslednjih godina u SAD i nekim evropskim zemlja došlo do sasvim novog sagledavanja cilja i svrhe praćenja fizičkog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika u nastavi tjelesnog i zdravstvenog odgoja, i to uglavnom na osnovu određenog broja istraživanja koja su ukazala na vezu između tjelesnog razvoja, motoričkih sposobnosti i zdravlja djece i mladih (Ortega et al., 2008). Kao jedan od predstavnika tih modela praćenja fizičkog razvoja i motoričkih sposobnosti, autor navodi novopredloženi model praćenja fizičkog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika u nastavi fizičkog vaspitanja u Republici Srbiji. Uzimajući u obzir ove promene u sagledavanju svrhe praćenja fizičkog razvoja i motoričkih sposobnosti u nastavi tjelesnog i zdravstvenog odgoja, ističe se da je jedan od ciljeva doktorske disertacije da se sagledavanjem aktuelnog stanja praćenja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika osnovne škole u BiH, kao i analizom novopredloženog modela

praćenja fizičkog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika osnovne škole u Srbiji, izvrši evaluacija ova dva modela.

U daljem delu doktorske disertacije autor u okviru **pristupa problemu istraživanja** (strane 11-47) prikazuje osnovne karakteristike nastave osnovnog obrazovanja u BiH i posebno obrazlaže vrednosti, svrhu, ciljeve i zadatke predmeta tjelesni i zdravstveni odgoj u BiH. Zatim detaljno objašnjava pojmove: tjelesni razvoj (termin koji se u BiH koristi za pojam fizički razvoj), motoričke sposobnosti, kao i proces praćenja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika u nastavi tjelesnog i zdravstvenog odgoja.

U okviru podpoglavlja praćenje tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti u nastavi tjelesnog i zdravstvenog odgoja, autor daje pregled prethodnih istraživanja koja su se bavila ovom problematikom iz kojih se može sagledati **stanje naučnog područja u kome se radi doktorska disertacija**. Autor ističe da su relacije između morfoloških obeležja, motoričkih i funkcionalnih sposobnosti predmet naučnih istraživanja već šezdeset godina i više. On navodi da se veliki broj istraživača bavio istraživanjem strukture motoričkog i morfološkog prostora (Fleishman, 1964; Kurelić i saradnici, 1975; Marsh, 1993, i dr.), a takođe, da je i evaluacija mernih instrumenata bila predmet mnogobrojnih istraživanja u želji da se dobiju što objektivniji, validniji i pouzdaniji rezultati koji se mogu iskoristi za određene potrebe istraživača (Leger & Lambert, 1982; Jackson & Baker, 1986; Boreham et al., 1990, i dr.). Pored ovih istraživanja i sam koncept i način posmatranja celokupnog problema vezanog za praćenje tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti dece i mladih u okviru nastave tjelesnog i zdravstvenog odgoja bio je predmet određenog broja istraživača (Plowman et al., 2006; Ruiz et al., 2006; Mood et al. 2007 i dr.). Prema autoru, veoma je važno izneti razloge zbog čega su postupci praćenja tjelesnog odgoja i motoričkih sposobnosti učenika neophodni u školskom sistemu, kako bi svaki nastavnik shvatio njihov značaj, jer se u suprotnom ovi postupci mogu shvatiti kao formalni, nesvrhoviti ili bespredmetni. Autori koji se bave ovom problematikom smatraju da praćenje tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika mora biti u skladu sa ciljem i zadacima nastave tjelesnog i zdravstvenog odgoja, kao što su promovisanje zdravog načina života, i formiranje navika i pozitivnih stavova prema fizičkom vežbanju i sportu. Prema njima, praćenja i testiranja „physical fitness“ – a (pojam pod kojim se u anglosaksonskom govornom području definišu tjelesni razvoj i motoričke sposobnosti) bi trebalo da se bave, osim merenjem i praćenjem određenih komponenti „physical fitness“-a učenika, i edukacijom učenika o značaju, načinu i metodama za poboljšanje svake od komponenti „fitness“-a, a ujedno bi trebala da promovišu pozitivne stavove prema fizičkom vežbanju i fizičkoj aktivnosti uopšte (Corbin et al., 1995).

Imajući u vidu navedene činjenice, autor ističe da postoji potreba za sagledavanjem osnovnih karakteristika praćenja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti dece i mladih u BiH, uzimajući u obzir pozitivna iskustava modela koji sada funkcioniše u BiH, kao i pozitivna iskustva različitih modela praćenja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti razvijenih zemalja i zemalja u okruženju.

U ovom poglavlju detaljnije se obrazlaže i model praćenja fizičkog razvoja i motoričkih sposobnosti koji se primenjuje u nastavi tjelesnog i zdravstvenog odgoja u BiH, odnosno *EUROFIT* - baterija testova. Navodi se kratak istorijat nastanka ovog modela, kao i njegove osnovne karakteristike. Ističe se da *EUROFIT* pruža mogućnost da opšta fizička sposobnost, fizički razvoj i zdravlje dece budu procenjeni na isti način u različitim zemljama Evrope, da su testovi koji se primenjuju u okviru ovog modela osetljivi, individualno pouzdani instrumenti za procenu različitih komponenti „physical fitness“-a (kardiorespiratorne izdržljivosti, snage, mišićne izdržljivosti i sile, pokretljivosti, brzine i ravnoteže), kao i da su jednostavni za praćenje

i izveštavanje. Autor navodi podatak da su na osnovu *EUROFIT* baterije testova, kombinovanjem nacionalnih i internacionalnih baterija testova nastale mnogobrojne regionalne i nacionalne baterije testova koje su se koristile i koje se koriste za procenu tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika dece i mladih širom Evrope.

Na dalje se obrazlažu promene koje su nastale u SAD i u nekim evropskim zemljama u sagledavanju svrsishodnosti praćenja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika u nastavi tjelesnog i zdravstvenog odgoja. Autor navodi da su te promene uglavnom nastale na osnovu određenog broja istraživanja koja su ukazala na vezu između tjelesnog razvoja, motoričkih sposobnosti i zdravlja (Ortega et al., 2008). Takođe, autor navodi da koncept u praćenju tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti koji povezuje opštu fizičku formu (eng. physical fitness) i zdravlje dece i mladih, a koji američki autori nazivaju „health-related physical fitness“, pokušava da rezultate dobijene na testovima isključivo poveže sa dobrim zdravstvenim statusom deteta, što daje potpuno novu dimenziju testiranjima „physical fitness“-a dece. Navodeći, Marh-a, autor ističe da su Baumgartner i Jackson još 1987. g primetili, da se koncept „physical fitness“-a sve više pomera od opšte sposobnosti da se izvedu određena vežbanja ili fizička aktivnost, ka konceptu tzv. „health-related fitness“-a koji dovodi u vezu „physical fitness“ i naglašava komponente, kao što su kardiorespiratorna izdržljivost, telesna kompozicija, fleksibilnost i mišićna snaga od kojih u velikoj mjeri zavisi dobar zdravstveni status osobe (Marsh, 1993). Usled promena u konceptu, autor navodi da dolazi i do promena u baterijama testova, pa u tzv. „health related physical fitness“ baterijama dolazi do izbacivanja testova za procenu ravnoteže, agilnosti i sile i uključivanja novih za procenu kardiorespiratorne izdržljivosti, za procenu telesne kompozicije (posebno masne komponente) i za procenu mišićne snage, izdržljivosti i fleksibilnosti. Navodeći strane istraživače koji su analizirali ovu problematiku, autor daje objašnjenje da je uvođenje ovih testova koji su povezani sa funkcionalnim zdravljem, podupirano u početku, rezultatima dobijenim uglavnom u istraživanjima sa odraslim osobama (Freedson et al., 2000), a da u novije vreme, u prilog navedenim tvrdnjama idu i istraživanja koja na osnovu dobijenih rezultata ukazuju na povezanost visokog nivoa „kardiorespiratornog fitness“-a (kardiorespiratorne izdržljivosti) kod dece i adolescenata i zdravijeg „kardiovaskularnog profila“ tokom tih godina, a i kasnije u životu (Twisk et al., 2002). Autor posebno ističe da u okviru ovog koncepta, dolazi i do novina u okviru referentnog standarda koji se koristi u baterijama testova za procenu „physical fitness“-a. Za razliku od ranijih baterija testova koje su koristile tzv. normativni referenti standard, u kome su bile definisane norme (posebno za dečake i devojčice prema uzrastu) za sve komponente „physical fitness“-a, pojavljuje se kriterijumski referentni standard /Criterion-Referenced Standards/ (Harris & Cale, 2006). Autor obrazlaže da je prilikom korišćenja normi, teorijski, nastavnik mogao pratiti promene u vrednostima kod nekog učenika upoređujući njegove rezultate sa definisanim normama, ali dobijeni rezultati nisu mnogo govorili o zdravstvenom stanju učenika. Drugim rečima dobijane su informacije o stanju, ali ne i šta bi sa tim stanjem trebalo uraditi kako bi se sprečio eventualni zdravstveni rizik. Novina koju donosi tzv. kriterijumski referentni standard jeste da su se na osnovu dobijenih rezultata determinisali minimalni nivoi „fitness“-a, koji su neophodni kako bi se „zaštitilo“ zdravlje deteta, ili drugim rečima, smanjio rizik od mogućih zdravstvenih problema u odrasloj dobi. Rezultati iznad tih minimalnih nivoa (eng. cut-off points) za svaku komponentu „fitness“-a se klasifikuju kao prihvatljivi, a rezultati koji se nalaze ispod se klasifikuju u grupu rezultata koje treba poboljšati. Preuzimajući mišljenja stranih istraživača, autor navodi da je primena ovog standarda u skladu sa modernim shvatanjima praćenja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti u svetu, koja

smatraju da se prilikom testiranja motoričkih sposobnosti učenika, dobijeni rezultati ne bi smeli koristiti za eventualna poređenja i ocenjivanja učenika (Corbin, 2002).

Na kraju obrazlaganja koncepta „health related physical fitness“- a, autor ističe da je ovaj koncept preovladao u većini modela (programa) koji se danas primenjuju u SAD. Osim toga, autor navodi da se i u Evropi pojavio određen broj baterija testova koje prate ovaj koncept, kao što je Helena baterija koja je nastala u okviru međunarodnog projekta u koji je bilo uključeno devet zemalja Evrope i ALPHA-FIT baterija koja prema svojoj nameni služi za procenu „physical fitness“-a koji je povezan sa zdravljem dece i mladih.

Na kraju ovog podpoglavlja, autor obrazlaže model praćenja fizičkog razvoja i motoričkih sposobnosti koji je predviđen za kontinuirano praćenje fizičkog razvoja i razvoja motoričkih sposobnosti učenika u nastavi fizičkog vaspitanja u Republici Srbiji. U Republici Srbiji je u periodu od 2011. do 2014. godine obavljeno veliko istraživanje sa ciljem uspostavljanja novog sistema praćenja fizičkog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika u osnovnim školama (Milanović i Radisavljević Janić, 2014). Prateći savremene tendencije, predloženi model praćenja fizičkog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika prati koncept tzv. „health related physical fitness“ modela. U osnovi struktura baterije testova u tom modelu sadrži testove za praćenje i procenu kardiorespiratorne izdržljivosti, za procenu telesne kompozicije i za procenu mišićne snage, izdržljivosti i gipkosti. Pored osnovne strukture baterije testova u modelu praćenja telesnog razvoja i razvoja motoričkih sposobnosti učenika koja je usmerena na zdravstveno stanje učenika, pridodat je jedan test za procenu agilnosti koji daje određene informacije o jednom delu motoričkog prostora koji nije direktno vezan za zdravlje ali je od nesumnjivog značaja za celokupan mehanizam za regulaciju kretanja (prema Kureliću i sar., 1975). Citajući istraživače koji su predložili ovaj model, autor navodi da je na taj način ova baterija testova obuhvatila sve neophodne komponente u praćenju fizičkog razvoja i razvoja motoričkih sposobnosti učenika, a da je ovako prošireni koncept „health related physical fitness“ modela u skladu sa ciljem i zadacima nastave fizičkog vaspitanja u Republici Srbiji (Milanović i Radisavljević Janić, 2014).

Imajući u vidu promene koje su nastale u praćenju fizičkog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika u okviru nastave fizičkog vaspitanja, a uzimajući u obzir sličnosti u ekonomskim i socijalnim parametrima Republike Srbije i Republike BiH, u ovom istraživanju, autor se opredelio za evaluaciju modela praćenja fizičkog razvoja i motoričkih sposobnosti iz Republike Srbije (kao modela koji prati novi „health related physical fitness“ koncept u praćenju fizičkog razvoja i motoričkih sposobnosti) i aktuelnog modela praćenja fizičkog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika osnovne škole u BiH.

U poglavlju **Problem, predmet i cilj istraživanja** (strane 48-49) autor ukazuje da problem u ovom istraživanju proističe iz nesklada koji postoji između koncepta, postupaka i praktične primene modela praćenja fizičkog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika u okviru nastave fizičkog vaspitanja u različitim vaspitno-obrazovnim sredinama. Sagledavanjem sadašnjeg aktuelnog stanja praćenja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika osnovne škole u BiH, a koji se u osnovi naslanja na *EUROFIT* bateriju testova, i analizom novog predloženog koncepta i modela praćenja fizičkog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika osnovne škole u Srbiji, može se postaviti pitanje da li su razlike u konceptu i primeni ovih modela u ove dve zemlje značajne, i da li na osnovu njih postoji potreba i opravdanost za promenom i uvođenjem novog modela za procenu tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika osnovne škole na teritoriji BiH.

Predmet istraživanja su tjelesni razvoj i motoričke sposobnosti učenika osnovne škole na teritoriji BiH, a iz tako definisanog predmeta proizašao je cilj istraživanja. Cilj istraživanja je bila evaluacija dva različita modela za procenu tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika osnovne škole na teritoriji BiH. Takođe, cilj istraživanja je bio i određivanje kriterijumskih referentnih standarda tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika osnovne škole u BiH i komparacija sa već postojećim referentnim vrednostima učenika iz Srbije.

Na osnovu postavljenog predmeta i cilja istraživanja, određeni su i zadaci istraživanja i postavljene su jedna **opšta i šest posebnih hipoteza** (strana 50).

Opšta hipoteza glasi: Model praćenja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika iz Republike Srbije i model praćenja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika iz BiH (*EUROFIT* baterija testova) daju jednake informacije o tjelesnom razvoju i motoričkim sposobnostima učenika u BiH. Posebne hipoteze su:

H₁- Model praćenja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika iz Republike Srbije i model praćenja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika iz BiH (*EUROFIT* baterija testova) se razlikuju sa aspekta koncepta i cilja praćenja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika.

H₂- Model praćenja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika iz Republike Srbije i model praćenja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika iz BiH (*EUROFIT* baterija testova) imaju istu strukturu baterije mjernih instrumenata.

H₃ – Validnost i pouzdanost mernih instrumenata u modelu praćenja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika iz Republike Srbije i u modelu praćenja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika praćenja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika iz BiH (*EUROFIT* bateriji testova) se ne razlikuju.

H₄ – Model praćenja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika iz Republike Srbije i model praćenja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika iz BiH (*EUROFIT* baterija testova) se razlikuju u odnosu na potrebno vrijeme za izvođenje testa, neophodnu opremu i prostor za izvođenje testa.

H₅ – Model praćenja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika iz Republike Srbije i model praćenja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika iz BiH (*EUROFIT* baterija testova) se ne razlikuju u odnosu na prilagođenost testova različitim uzrastima i polu učenika.

H₆ – Kriterijumski referentni standardi tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika BiH se ne razlikuju u odnosu na kriterijumske referentne standarde tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika iz Republike Srbije.

U poglavlju **metode istraživanja** (strane 51-57) se navodi da je ovo istraživanje po svojoj prirodi bilo i teorijsko i empirijsko. Detaljno su opisani tok i postupci istraživanja, uzorak ispitanika, uzorak varijabli, merni instrumenti i statistička obrada podataka.

U okviru teorijskog (kvalitativnog) istraživanja koristila se metoda teorijske analize, koja predstavlja kompleksan, celovit metodološki postupak i obuhvata celinu procesa proučavanja, a time i druge brojne logičko-metodološke postupke. Proučeni su relevantni izvori koji se bave jednim delom problemom ovog istraživanja (knjige, monografije, naučni radovi objavljeni u referentnim časopisima, zbornicima i dr.), čiji su autori poznati i priznati naučnici i čija su dela pozitivno primljena od naučne javnosti. Takođe, u okviru teorijskog istraživanja izvršena je analiza modela praćenja fizičkog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika iz Republike Srbije i modela praćenja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika iz BiH (*EUROFIT* baterija testova) sa aspekta: koncepta i cilja, strukture baterija mernih instrumenata (testova), validnosti i

pouzdanosti mernih instrumenata (testova), primenljivosti modela baterije testova u školskim uslovima u odnosu na potrebno vreme za izvođenje testa, neophodnu opremu i prostor za izvođenje testa i prilagođenosti modela testiranja različitim uzrastima i polu učenika.

Istraživanje je delom bilo empirijsko, evaluacionog tipa, jer su u njemu primenjene metode testiranja i evaluiranja određenih parametara fizičkog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika. U okviru empirijskog istraživanja izvršeno je testiranje tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika osnovnih škola sa područja Unsko-sanskog kantona baterijom testova iz modela iz Republike Srbije, u toku školske 2015/2016 godine. Testiranja učenika sprovedli su nastavnici i profesori koji rade u osnovnim školama koje su obuhvaćene ovim istraživanjem. Svi profesori i nastavnici su prethodno bili edukovani o načinu primene modela R. Srbije za praćenje tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika. Određeni podaci, dobijeni primenom *EUROFIT* baterije testova u nastavi tjelesnog i zdravstvenog odgoja, o tjelesnom razvoju i motoričkim sposobnostima manjeg broja učenika (102) u odnosu na predviđeni uzorak ispitanika, iskorišćeni su za empirijsku proveru njene primenljivosti u školskim uslovima u odnosu na potrebno vreme za izvođenje testova, neophodnu opremu i prostor za izvođenje testova, kao i za empirijsku proveru prilagođenosti *EUROFIT* baterije testova različitim uzrastima i polu učenika. Uz prethodnu teorijsku analizu ovih aspekata, empirijska provera je doprinela donošenju krajnjih zaključaka u ovom istraživanju u odnosu na ove aspekte. Takođe, urađeno je anketiranje nastavnika i profesora koji su bili uključeni u ovo istraživanje radi dobijanja informacija i nastavničkih mišljenja o modelima praćenja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika čija evaluacija je urađena ovim istraživanjem. Anketiranje nastavnika i profesora su sprovedli anketari koji su prethodno bili upoznati sa ciljem istraživanja, kao i samim postupcima sprovođenja ankete, i to toku školske 2015/2016. godine, na području svih osam opština Unsko – sanskog kantona.

Nakon izvršenog testiranja učenika osnovnih škola sa područja Unsko-sanskog kantona, a na osnovu dobijenih podataka izračunati su kriterijumski referentni standardi tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika ovog područja, takođe izvršeno je poređenje sa postojećim kriterijumskim referentnim standardima tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika iz R. Srbije.

U ovom poglavlju naveden je i **uzorak ispitanika** koji je za potrebe ovog istraživanja bio podeljen u dva subuzorka. Prvi subuzorak činilo je oko 843 učenika (muškog i ženskog pola) osnovnih škola sa područja osam opština Unsko-sanskog kantona, uzrasta od 11 do 15 godina. Drugi subuzorak činilo je 16 nastavnika i profesora sporta tjelesnog i zdravstvenog odgoja.

Uzorak varijabli u istraživanju je podeljen u tri grupe. Prvu grupu varijabli predstavljale su varijable koje su bile uključene u teorijsko istraživanje i na osnovu kojih je izvršena evaluacija modela praćenja tjelesnog razvoja i razvoja motoričkih sposobnosti učenika. To su: koncept i cilj, strukture baterija mjernih instrumenata (testova) i validnost i pouzdanost mernih instrumenata (testova). Drugu grupu varijabli predstavljale su one koje su bile uključene i u teorijsko i empirijsko istraživanje i na osnovu njih je takođe izvršena evaluacija modela praćenja tjelesnog razvoja i razvoja motoričkih sposobnosti učenika. To su: primenljivost modela baterije testova u školskim uslovima u odnosu na potrebno vreme za izvođenje testa, neophodnu opremu i prostor za izvođenje testa i prilagođenost modela testiranja različitim uzrastima i polu učenika.

Treću grupu predstavljale su varijable koje su bile uključene u empirijsko istraživanje. Ovu grupu su činile: nezavisne, zavisne i kontrolne varijable. Nezavisne varijable su bile pol i uzrast. Kontrolne varijable su bile visina i masa tela, a zavisne varijable su bile: indeks mase tela, snaga i izdržljivost u mišićnoj snazi (merena testovima: skok udalj iz mesta, ležanje-sed za 30 sekundi,

izdržaj u zgibu na vratilu), gipkost (merena testom: pretklon u sedu), agilnost (merena testom: čunasto trčanje 4x10 m) i opšta izdržljivost (merena testom: trčanje na 20 m sa progresivnim povećanjem brzine - šatl ran).

Prikupljeni podaci, odnosno rezultati merenja, obrađeni su primenom deskriptivne i komparativne statističke analize. U okviru deskriptivne statistike za sve varijable morfološkog i motoričkog prostora različitih uzrasnih grupa određene su: aritmetička sredina, standardna devijacija, minimum i maksimum. U okviru komparativne statistike primenjene su analiza varijanse (ANOVA) i multivarijatna analize varijanse (MANOVA). Takođe, urađen je i neparmetrijski test provere medijana.

U poglavlju **Rezultati istraživanja** (strane 58-80) tabelarno i tekstulano su prikazani rezultati dobijeni u okviru empirijskog dela istraživanja. U prvom delu prikazani su osnovni deskriptivni parametri tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika i učenica šestog, sedmog, osmog i devetog razreda (Tabele 2-5), kao i polne razlike u posmatranim varijablama u okviru svakog razreda. U drugom delu prikazani su kriterijumski referentni standardi telesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika ovog područja koji su na osnovu dobijenih podataka izračunati (Tabela 6), kao i percentilne vrednosti dobijenih rezultata i značajnost razlika u medijanama učenica i učenika iz R.Srbije i BiH (Tabele 7-10). U trećem delu prikazani su rezultati dobijeni primenom multivarijatne analize varijanse za empirijsku proveru prilagođenosti modela *EUROFIT* baterije testova različitim uzrastima i polu učenika (Tabela 11), kao i rezultati dobijeni empirijskom proverom prilagođenosti modela R. Srbije različitim uzrastima i polu učenika (Tabela 12), dok su u četvrtom delu prikazani rezultati dobijeni u okviru anketiranja nastavnika i profesora koji su bili uključeni u ovo istraživanje radi dobijanja informacija i nastavničkih mišljenja o modelima praćenja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti (Tabela 13).

U okviru poglavlja **Diskusija rezultata** (strane 81-104) autor je diskusiju podelio u dva dela. Prvi deo diskusije se odnosi na rezultate dobijene u okviru teorijskog dela istraživanja, dok se drugi deo diskusije odnosi na rezultate dobijene u okviru empirijskog dela istraživanja. U određenim delovima diskusije zbog kompleksnosti samog predmeta i cilja ovog istraživanja, dolazi do preklapanja diskusije rezultata teorijskog i empirijskog istraživanja. U okviru teorijskog istraživanja utvrđene su sličnosti i razlike dva nacionalna modela za praćenje tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika osnovnih škola sa ciljem utvrđivanja uske povezanosti i evidentnih razlika u prostoru: koncepta i cilja, strukture baterija mernih instrumenata (testova), validnosti i pouzdanosti mernih instrumenata (testova), primenljivosti modela baterije testova u školskim uslovima u odnosu na potrebno vrijeme za izvođenje testa, neophodnu opremu i prostor za izvođenje testa i prilagođenosti modela testiranja različitim uzrastima i polu učenika.

Na osnovu ciljeva ovih modela praćenja tjelesnog razvoja i razvoja motoričkih sposobnosti učenika analiziranih u ovom istraživanju, hipoteza kojom se pretpostavlja da *Model praćenja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika iz R. Srbije i model praćenja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika iz BiH (EUROFIT baterija testova) se razlikuju sa aspekta koncepta i cilja praćenja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika*, delimično je prihvaćena jer se ova dva modela prema generalnom konceptu i cilju praćenja ne razlikuju ali se prema samim pristupima i organizaciji praćenja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika razlikuju. Na osnovu analize struktura baterija mernih instrumenata (testova), hipoteza koja pretpostavlja da *Model praćenja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika iz R. Srbije i model praćenja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika iz BiH (EUROFIT baterija testova) imaju istu strukturu baterije mjernih instrumenata* je potpuno odbačena, jer je

analize ova dva modela ukazala da se strukture baterija razlikuju kako u kvantitativnom, tako i u kvalitativnom pogledu. Na osnovu analize validnosti i pouzdanosti motoričkih testova i metoda za procenu masne komponente telesne kompozicije u modelima praćenja tjelesnog razvoja i razvoja motoričkih sposobnosti učenika iz BiH i iz R. Srbije zaključeno je da se hipoteza koja pretpostavlja da *Validnost i pouzdanost mernih instrumenata u modelu praćenja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika iz R. Srbije i u modelu praćenja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika praćenja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika iz BIH (EUROFIT bateriji testova) se ne razlikuju*, prihvata jer većina testova (mernih instrumenta) koji se primenjuju u njima imaju sličnu validnost i pouzdanost. Analizom primenljivosti oba modela baterija testova u školskim uslovima u odnosu na potrebno vreme za izvođenje testa, neophodnu opremu i prostor za izvođenje testa konstatovano je da se hipoteza koja pretpostavlja da se *Model praćenja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika iz R. Srbije i model praćenja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika iz BIH (EUROFIT baterija testova) se razlikuju u odnosu na potrebno vrijeme za izvođenje testa, neophodnu opremu i prostor za izvođenje testa* u potpunosti prihvata jer je analizom oba modela zaključeno da je model R. Srbije kompaktniji, jednostavniji u realizaciji i zahtevnosti standardnih instrumentarija u školskim uslovima. Na osnovu analize prilagođenosti modela testiranja različitim uzrastima i polu učenika zaključeno je da se hipoteza kojom se pretpostavlja da *Model praćenja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika iz R. Srbije i model praćenja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika iz BiH (EUROFIT baterija testova) se ne razlikuju u odnosu na prilagođenost testova različitim uzrastima i polu učenika* prihvata jer su dobijeni podaci ukazali da su merni instrumenti i testovi u oba modela praćenja tjelesnog razvoja i razvoja motoričkih sposobnosti učenika prilagođeni njihovim različitim uzrastima i polu.

U okviru drugog dela diskusije analizirani su rezultati dobijeni u okviru empirijskog dela istraživanja. Autor detaljno analizira parametere tjelesnog razvoja (visinu, masu i indeks mase tela), kao i podatke o motoričkim sposobnostima učenica i učenika osnovnih škola sa područja Unsko-sanskog kantona (BiH) prema uzrastu i polu. Na dalje, u okviru diskusije empirijskog dela istraživanja upoređivani su podaci koji se odnose na kriterijumske referentne standarde tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika ovog područja i kriterijumske referentne standarde tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika iz R. Srbije. Autor na kraju detaljne analize generalno zaključuje da su kriterijumski referentni standardi tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti srpskih učenika i učenica u skladu sa kriterijumskim referentnim standardima tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika i učenica Unsko-sanskog kantona iz BiH kada je u pitanju *indeks mase tela* i pojedine motoričke sposobnosti (mišićna snaga i izdržljivost u snazi, gipkost). Kada su u pitanju *opšta izdržljivost* i *agilnost* kriterijumski referentni standardi tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti srpskih učenika i učenica se razlikuju od kriterijumskih referentnih standarda tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika i učenica Unsko-sanskog kantona iz BiH. Autor, ističe da dobijeni podaci ukazuju da kriterijumski referentni standardi za *indeks mase tjela* i *mišićnu snagu* i *izdržljivost u snazi*, kao i *gipkost* mogu poslužiti nastavnicima fizičkog vaspitanja u Unsko-sanskom kantonu iz BiH kao orijentir u praćenju tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti njihovih učenika i učenica u nastavi fizičkog vaspitanja. Sa druge strane, uzimajući u obzir da su se pojavile razlike u kriterijumskim referentnim standardima kod testova za procenu *agilnosti* i *opšte izdržljivosti* između posmatranih zemalja, autor smatra da dobijene kriterijumske referentne standarde tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika i učenica Unsko-sanskog kantona iz BiH bi trebalo ispitati dodatnim istraživanjima, na većem uzorku ispitanika iz BiH, kako bi se izvršila

provera ostvarenih rezultata učenika i izvođenje određenih zaključaka. Autor, na dalje konstatuje da se hipoteza koja pretpostavlja da se *Kriterijumski referentni standardi tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika BiH ne razlikuju u odnosu na kriterijumske referentne standarde tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika iz Republike Srbije* samo delimično može prihvatiti.

Kao krajnji zaključak celokupne diskusije autor konstatuje da se dva modela prema generalnom konceptu i cilju praćenja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika ne razlikuju ali da se prema samim pristupima i organizaciji praćenja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika razlikuju, kao i prema strukturama baterija mjernih instrumenata kako u kvantitativnom, tako i u kvalitativnom pogledu. Takođe, prema autoru, ova dva modela se razlikuju u odnosu na potrebno vreme za izvođenje testa, neophodnu opremu i prostor za izvođenje testa. Što se tiče validnosti i pouzdanosti mernih instrumenata, one se ne razlikuju u ovim modelima, a dobijeni podaci su ukazali da su merni instrumenti i testovi u oba modela praćenja tjelesnog razvoja i razvoja motoričkih sposobnosti učenika prilagođeni njihovim različitim uzrastima i polu. Uvođenjem kriterijumskih referentnih standarda kao orijentira u praćenju tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika, model iz R. Srbije se u velikoj meri razlikuje od načina praćenja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti primenom modela *EUROFIT* baterije testova. Na osnovu prethodno iznesenog, autor zaključuje da se hipoteza koja pretpostavlja da *Model praćenja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika iz R. Srbije i model praćenja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika iz BiH (EUROFIT baterija testova) daju jednake informacije o tjelesnom razvoju i motoričkim sposobnostima učenika u BiH* ne prihvata. Takođe, on zaključuje da prema dobijenim podacima u ovom istraživanju postoji potreba i opravdanost za promenom i uvođenjem novog predloženog modela za procenu tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika osnovne škole na teritoriji BiH.

U okviru poglavlja **Zaključci** (strane 105-107) autor sumira sve pojedinačne zaključke dobijene u ovom istraživanju na osnovu teorijske analize i analize dobijenih podataka. Autor naglašava da se dva evaluirana modela prema generalnom konceptu i cilju praćenja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika ne razlikuju ali da se prema samim pristupima i organizaciji praćenja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika razlikuju. Takođe, on ukazuje da se aktuelni model praćenja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika osnovne škole u BiH koji se oslanja na *EUROFIT* bateriju testova i novi predloženi model praćenja fizičkog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika osnovne škole u R. Srbiji prema strukturama baterija mernih instrumenata razlikuju kako u kvantitativnom, tako i u kvalitativnom pogledu. Ova dva modela se, kako autor navodi razlikuju i u odnosu na potrebno vreme za izvođenje testa, neophodnu opremu i prostor za izvođenje testa. Što se tiče validnosti i pouzdanosti mernih instrumenata u ovim modelima, one se ne razlikuju, a dobijeni podaci su ukazali da su merni instrumenti i testovi u oba modela prilagođeni njihovim različitim uzrastima i polu.

Na osnovu analize dobijenih kriterijumskih referentnih standarda tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika i učenica Unsko-sanskog kantona iz BiH, generalno se može zaključiti da su oni u skladu sa kriterijumskim referentnim standardima fizičkog razvoja i motoričkih sposobnosti srpskih učenika i učenica kada je u pitanju *indeks mase tela* i pojedine motoričke sposobnosti (mišićna snaga i izdržljivost u snazi, gipkost). Kada su u pitanju *opšta izdržljivost* i *agilnost* kriterijumski referentni standardi telesnog razvoja i motoričkih sposobnosti srpskih učenika i učenica se razlikuju od kriterijumskih referentnih standarda tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika i učenica Unsko-sanskog kantona iz BiH. Dobijeni podaci

ukazuju da kriterijumski referentni standardi za *indeks mase tjela i mišićnu snagu i izdržljivost u snazi*, kao i *gipkost* mogu poslužiti nastavnicima fizičkog vaspitanja kao orijentir u praćenju njihovog razvoja u nastavi fizičkog vaspitanja. Sa druge strane, uzimajući u obzir da su se pojavile razlike u kriterijumskim referentnim standardima kod testova za procenu *agilnosti i opšte izdržljivosti* između posmatranih zemalja, dobijene kriterijumske referentne standarde ovih motoričkih sposobnosti učenika i učenica Unsko-sanskog kantona iz BiH bi trebalo dodatno ispitati istraživanjima, na većem uzorku ispitanika iz BiH, kako bi se izvršila provera ostvarenih rezultata učenika i izvođenje određenih zaključaka. Na osnovu prethodno iznesenog, autor zaključuje da model praćenja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika iz R. Srbije i model praćenja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika iz BiH (EUROFIT baterija testova) ne daju jednake informacije o tjelesnom razvoju i motoričkim sposobnostima učenika, kao i da prema dobijenim podacima u ovom istraživanju postoji potreba i opravdanost za promjenom i uvođenjem novog predloženog modela za procjenu tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika osnovne škole na teritoriji BiH.

U poglavlju **Literatura** (108-115) navedene su bibliografske jedinice (88) na osnovu kojih je formulisana teorijska osnova i metodološka struktura istraživanja i na osnovu kojih su diskutovani rezultati dobijeni u istraživanjima. Bibliografske jedinice su korektno navedene u tekstu i u spisku literature.

U delu **Prilozi** (116-119) nalazi se naslovna strana objavljenog rada (1), Izjava o autorstvu (2), Izjava o istovetnosti štampane i elektronske verzije doktorskog rada (3), Izjava o korišćenju (4), kao i Biografija autora sa spiskom objavljenih radova.

Zaključak

Vrednost ovog istraživanja je višestruka, kako u praktičnoj primeni za analizu antropološkog statusa učenika, planiranje nastavnog procesa, tako i sa teorijskog aspekta za unapređenje vaspitno-obrazovnog procesa, kao i za sam čin realizacije nastave. Dobijeni podaci u istraživanju ukazuju da postoji objektivna mogućnost restitucije i reorganizacije načina praćenja telesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika u osnovnoj školi, efikasnijim i kvalitetnijim postupcima testiranja i procenjivanja. Takođe, dobijeni rezultati ovog istraživanja upoređivanjem sa rezultatima drugih grupa ispitanika pomažu u realnijem sagledavanju stanja aktuelnog antropološkog statusa školske populacije. Teorijski značaj ovog istraživanja, pored toga što proverava teorijske postavke pojedinih primenjenih metoda i instrumenata, pruža i naučne podatke o postojanju razlika u pogledu ispitivanih osobina školske populacije uzimajući u obzir uzrast i pol ispitanika. Praktični značaj istraživanja se ogleda i u definisanju kriterijumskih referentnih standarda telesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika osnovne škole u BiH, odnosno Unsko-sanskog kantona. Dobijeni rezultati u ovom istraživanju mogu omogućiti nastavniku adekvatno planiranje, usmeravanje, proveravanje i vrednovanje u nastavi telesnog i zdravstvenog odgoja, odnosno mogu obezbediti adekvatne preduslove za prelazak na individualni pristup u radu sa učenicima jer ovakav način testiranja i praćenja omogućava efikasniju i ekonomičniju informisanost učenika o njegovom antropološkom statusu, kao i smanjenje zahtevnih procedura pri utvrđivanju ovih karakteristika.

Moguća dalja istraživanja

Dobijene kriterijumske referentne standarde telesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika i učenica Unsko-sanskog kantona iz BiH bi trebalo ispitati dodatnim istraživanjima, na većem

uzorku ispitanika iz BiH, kako bi se izvršila provera ostvarenih rezultata učenika i izvođenje određenih zaključaka.

Predlog Nastavno-naučnom veću Fakulteta

Doktorska disertacija Jasmina Budimlića proistekla je iz izučavanja izuzetno značajnog problema koji sve više zaokuplja stručnu i naučnu javnost u oblasti nastave fizičkog vaspitanja. Istraživanje prikazano u okviru priložene doktorske disertacije u potpunosti je realizovano u skladu sa usvojenim projektom. Dobijeni rezultati omogućavaju objektivnu konkretizaciju istraživanog problema. Obrazloženje problema, metodološki pristup, organizacija istraživanja i obrada podataka, kao i sposobnosti za kvalitativnu analizu rezultata uverili su nas u ozbiljnost i osposobljenost kandidata za samostalan istraživački rad.

Predlažemo da Nastavno-naučno veće Fakulteta prihvati Izveštaj Komisije, utvrdi predlog Odluke o pozitivno ocenjenoj doktorskoj disertaciji Jasmina Budimlića pod naslovom "Evaluacija dva različita modela za procjenu tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika osnovnih škola na području Bosne i Hercegovine" i u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima, uputi na dalje razmatranje nadležnom Veću naučnih oblasti Univerziteta u Beogradu.

U Beogradu, 11.7. 2016. godine

Članovi Komisije:

Doc. dr Ivana Milanović,
Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja,
Univerzitet u Beogradu - PREDSEDNIK KOMISIJE.

Van. prof. dr Snežana Radisavljević Janić,
Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja,
Univerzitet u Beogradu.

Red. prof. dr Branislav Dragić,
Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja,
Univerzitet u Nišu